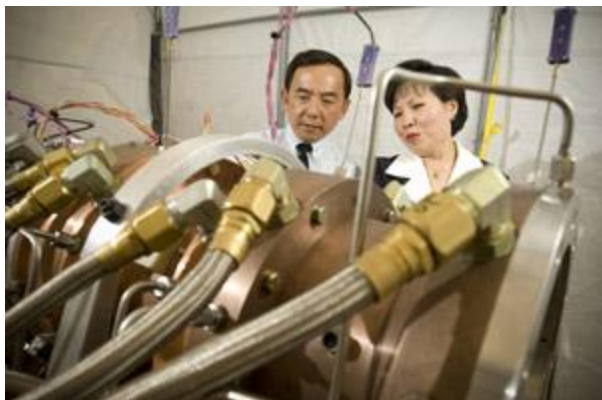

DÂN TA – NƯỚC TA: CON NGƯỜI VIỆT NAM TÀI TRÍ THÔNG MINH:

CẶP VỢ CHỒNG KHOA HỌC GIA KHÔNG GIAN HOA KỲ VÕ THỊ DIỆP & TRỊNH HỮU PHƯỚC

VŨ CÔNG HIỂN

LGT: *Họ là hai nhà khoa học tại cơ quan không gian Hoa Kỳ NASA -- Võ Thị Diệp và Trịnh Hữu Phước -- và cũng là*

một cặp vợ chồng có duyên tiền định: họ là bạn học từ thời thơ ấu. Câu chuyện được nhà báo Trọng Minh kể lại trong Tài liệu VỀ VANG DÂN VIỆT như sau.

“ Họ là ai? Là hai người sanh ra ở hai thôn khác nhau tại một tỉnh lẻ thuộc cuối vùng trời đất nước Việt Nam. Biết nhau dưới một mái trường trung học của thị xã, nàng được bầu làm trưởng, còn chàng làm phó lớp. Xa nhau vì hoàn cảnh đất nước, mỗi người mỗi phương tưởng như không bao giờ còn có dịp gặp lại. Tái ngộ trong một trại tỵ nạn ở Nam Dương, trong lúc nàng đang ngồi bán những gói muối mang theo trên đường vượt biên và chàng đi làm thủ tục giấy tờ ngang qua. Diu nhau đến vùng đất hứa.

Đạt thành giấc mộng Mỹ quốc, trở thành hai tiến sĩ, khoa học gia không gian Hoa Kỳ (NASA). Sống hạnh phúc bên nhau với 3 người con gái đang tuổi trưởng thành. Điểm đặc biệt cần nói thêm ở đây là cả 3 cô con gái đều sanh ra ở Hoa Kỳ, nhưng nói và viết thông thạo tiếng Việt, và rất nặng tình yêu quê hương, truyền thống dân tộc, mỗi lần có dịp về quê thăm họ hàng nội, ngoại, sống hòa mình với mọi người, không ngủ phòng lạnh, tắm bồn mà ngủ ngoài bờ tre, tắm ao ...”

Quý bạn đọc muốn biết về hai nhân vật 'huyền thoại' này, xin mời theo dõi phần tiểu sử đầy đủ của họ dưới đây:

VÕ THỊ DIỆP

Họ và tên: Võ Thị Diệp.

Ngày và nơi sanh: 14 tháng 12 năm 1962 tại làng Giòng Me, huyện Vĩnh Lợi, tỉnh Bạc Liêu, Việt Nam.
Học lực: Tiến Sĩ Hoá Học.

Nghiên Cứu Vật Liệu Mới Để Dùng Trong Chương Trình Thám Hiểm Không Gian: Mặt Trăng, Hoả Tinh Và Những Hành Tinh Khác

Trong cuộc đời của mỗi con người chúng ta, có những sự thành công bởi những điều kiện thuận lợi từ trong hoàn cảnh gia đình cho đến ngoài xã hội. Nhưng

cũng có những sự thành công được nung đúc bởi sự đấu tranh không ngừng nghỉ của một ý chí cầu tiến vượt qua tất cả những khó khăn và trở ngại từ trong hoàn cảnh gia đình cũng như ngoài xã hội. Sự thành công vượt bực đó, có được từ lòng mơ ước mãnh liệt và tha thiết được áp ủ trong hoàn cảnh khó khăn của cuộc sống và lòng ao ước, mong cầu có một nền tảng văn hoá, kiến thức và học vị. Những thứ đó rất là xa vời, viên vông và ngoài tầm tay với cho những nhà nông chân lấm tay bùn. Những danh từ học vị như: Cử Nhân, Cao Học, Tiến Sĩ... thật cao xa, thật khó hiểu cho những người nông dân chất phác chỉ biết có mảnh ruộng mênh mông, đàn trâu ngậm cỏ, đàn cá trong ao.

Tuy nhiên, những danh từ cao xa nhưng đầy hấp dẫn đó đã làm say mê một cô bé nhà nông chất phác chưa bao giờ được sống trong nền văn minh của đô thị. Và từ những đam mê đó đã khiến cô từ một cô bé nông thôn của một làng quê heo lánh trở thành một khoa học gia về ngành không gian của trung tâm nghiên cứu không gian Hoa Kỳ.

Cô bé nông thôn ham học đó chính là Tiến sĩ Hóa học Võ thị Diệp đang làm cho một trong những trung tâm nghiên cứu không gian của Hoa Kỳ tại thành phố Huntsville, thuộc tiểu bang Alabama. Cuộc đời thành đạt của nữ khoa học gia này không bình thường và đơn giản, mà nó phải trải qua nhiều giai đoạn đấu tranh không ngừng nghỉ để vượt qua mọi chướng ngại và khó khăn từ hoàn cảnh gia đình, xã hội cho đến ngôn ngữ.

Võ thị Diệp sanh ra và lớn lên trong một gia đình nông dân tại làng Giòng Me, xã Vĩnh Lợi, huyện Vĩnh Lợi, tỉnh Bạc Liêu. Là đứa con thứ bảy trong gia đình có tất cả là chín người con. Gia đình cô thuộc vào hàng trung nông trước biến cố năm 1975. Ba của cô không có

cơ hội đến trường. Ông tự học để biết đọc biết viết. Còn mẹ của cô được ông ngoại tuy là một tá điền thời bấy giờ (lúc đó còn vào thời Pháp thuộc) mời thầy đến nhà để dạy cho biết đọc và biết viết. Bước đầu xây dựng gia đình với nhau, hai ông bà rất nghèo nên người chị cả và người anh thứ hai của cô không có dịp may để cấp sách đến trường. Sau này người anh thứ ba học hết trung học và trở thành một sĩ quan trong Quân lực Việt Nam Cộng Hoà. Phần tất cả anh chị em còn lại đều được đi học.

Sau biến cố năm 1975, đầu hoàn cảnh xã hội thật khó khăn, nhưng cô vẫn tiếp tục học và phụ giúp gia đình trong công việc đồng áng. Cánh đồng nước mênh mông, cò bay thẳng cánh là nơi đã ấp ủ bao mơ ước xa vời của cô. Trên cánh đồng nước bao la, cô cứ tưởng tượng đây là trường đại học. Tay ôm những cây mạ non để cấy mà cô mơ tưởng đến giảng đường đại học. Nghe tiếng chim hót, trâu gống, tiếng người trò chuyện gọi nhau trên cánh đồng, cô tưởng tượng lời giảng của những giáo sư đang giảng bài.

Cho đến năm 1977, kinh tế càng khó khăn, cuộc sống càng khổ sở, gia đình bắt buộc cô phải nghỉ học vì học thời đó không có tương lai hoặc không có một chút hứa hẹn nào cả. Mặc dầu biết thế, cô vẫn đấu tranh với gia đình để tiếp tục được học.

Mỗi buổi sáng, cô phải thức dậy thật sớm làm công việc nhà như hốt dọn chuồng heo... rồi mới được đi học. Sau khi đi học về, phải gánh nước, giặt đồ, làm tất cả những việc nhà rồi mới được học bài. Cô phải trốn mẹ trong xóm vắng để được đọc những tài liệu, sách vở mà cô ưa thích. Có ai đó đọc đến đây tự hỏi tại sao có những trường hợp lạ lùng vậy?

Thật là đơn giản đối với những bà mẹ quê mùa chất phác, vào thời của cô chỉ biết nghĩ rằng: *'Con gái cho học nhiều biết chữ chỉ để viết thư cho bạn trai, còn đọc sách là đọc tiểu thuyết nhảm nhí, hư thân.'* Dưới mắt của những người lớn trong làng của cô lúc bấy giờ, cô là cô gái quá tân tiến. Tại vì trong cả làng chỉ có cô là cô gái duy nhất vẫn còn ôm sách đến trường ở tuổi mười bốn, mười lăm, thiếu ăn, thiếu mặc, cô vẫn không nản lòng ham học, ham hiểu biết.

Không dám xin tiền mua sách để học, cô phải mượn tiền của bạn để mua sách, sau đó cô phải đi hái rau đắng hoặc bắt ốc ở ngoài ruộng đi bán kiếm tiền trả lại cho bạn. Có những lúc sợ mẹ không cho đi học, cô không dám xin tiền ăn quà, phải nhịn đói suốt cả ngày. Có những lúc cô phải mặc quần đen ướt đi học, cô đi bộ một tiếng đồng hồ đến trường dưới ánh nắng gay gắt của vùng nhiệt đới làm cho chiếc quần khô trước khi bước vào lớp học.

Sau bao lần bắt buộc cô nghỉ học không hiệu quả, ba cô đành đem sách học của cô đốt đi. Sau khi đốt sách của cô xong, ba cô không quyết liệt bắt cô nghỉ học

nữa. Sau này ba cô cho cô biết, khi đem sách cô đi đốt, ba cô tình cờ thấy được những tờ giấy khen thưởng của nhà trường về sự học tập của cô, do đó ba cô không đành lòng cho cô nghỉ học. 'Vấn đề này cô không muốn thổ lộ ra vì ngại rằng nếu người đọc không hiểu rõ hoàn cảnh xã hội thời bấy giờ, và sự chất phác, mộc mạc của người nông dân không trình độ kiến thức, sẽ nghĩ không tốt về ba mẹ của cô. Hoặc nghĩ rằng cô đi khai xấu về cha mẹ mình.'

Thật ra ba mẹ cô là một trong những ba mẹ tiêu biểu cho tầng lớp nông dân, tận tụy hy sinh một đời cho đàn con thơ dại, tâm nhin không xa hơn mảnh ruộng, bờ ao. Cô luôn luôn kính yêu và thông cảm cho hoàn cảnh của cha mẹ cô. Nhưng đối với cô, lúc nào cô cũng muốn vượt qua những giới hạn đó, và mong rằng thế hệ sau nay không phải đi qua những gì mà cô đã phải trải qua.'

Nhưng đến năm 1979 là năm quyết liệt nhất, vào năm đó cô đang học lớp 11 và cũng là năm mà gia đình nhất quyết bắt cô phải nghỉ học khi học hết lớp 11. Đứng trước hoàn cảnh đó, có đôi lúc cô muốn bỏ nhà trốn đi. Nhưng đi đâu? Làm gì? Ngay cô cũng không biết nữa, cô chỉ biết muốn đi, muốn tiếp tục được học mà thôi.

Cuộc đời thật kỳ lạ, nhiều khi Trời chỉ thử lòng người chịu đựng được bao nhiêu. Một ngày nọ, cô đi ngang qua một nhà hàng xóm, chợt nghe một người nói: *'Nếu cô đi vượt biên qua Mỹ thì cô sẽ có cơ hội để được đi học.'* Câu nói đó như là lời Thánh, như là chiếc phao cứu giúp cô trong cơn thất vọng, lo rầu. Từ đó cô nuôi ý chí tìm đường vượt biên.

Cơ may lại đến, không bao lâu sau đó, gia đình chị Hai có tàu đánh cá và đang tổ chức cuộc vượt biên. Cô có xin ba mẹ cho đi, nhưng ba mẹ cô không đồng ý vì lý do cô còn nhỏ, không người dạy dỗ sẽ dễ bị hư. Ba mẹ cô chỉ đồng ý cho người chị thứ năm và người anh thứ sáu (người này không chịu đi, nhưng cả nhà lại năn nỉ anh đi) đi thôi. Nhưng cuối cùng người chị thứ năm quyết định ở lại chuyển đó. Thế là một lần nữa cô phải quyết định bỏ trốn gia đình để thực hiện mơ ước của mình. Sau bao lần trốn tránh, sau bao lần thất bại, nhưng cuối cùng con thuyền nhỏ cũng đã đưa được đoàn người rời khỏi nơi chôn nhau cắt rốn vào tháng tư năm 1979, lúc đó cô đang học nửa chừng năm lớp 11 và được 17 tuổi.

Sau hơn tám tháng tạm trú ở trại tỵ nạn thuộc đảo Indonesia, cô cùng người anh thứ sáu và đứa cháu trai lớn của người anh thứ ba được định cư tại thành phố nhỏ Alton, Illinois ngày 15 tháng 12 năm 1979. Cuộc sống mới, xã hội mới, ngôn ngữ mới, tất cả đều phải bắt đầu từ con số không. Không nhà cửa, không biết đọc, không biết viết, không biết nói, không cha mẹ, không tiền bạc, không hiểu luật lệ.... Cuộc đấu tranh mới lại bắt đầu với cô, một người sống tha hương với nỗi cô

đơn, nhớ quê hương làng xóm, nhớ gia đình. Không danh từ và bút mực nào có thể diễn tả cho hết cả tâm trạng nhớ nhung, nỗi vất vả cho bước đầu của cuộc sống mới của cô. Để vượt qua hàng rào khó khăn về ngôn ngữ, cô phải ngày đêm miệt mài tự học tiếng Anh. Để chiến thắng với sự khó khăn trong đời sống kinh tế, đôi lúc cô phải đi bộ mười mấy cây số để đi làm, chắt chiu dành dụm từng đồng bạc để gửi về phụ giúp gia đình nơi quê nhà.

Sau mười tháng chuyên cần tự học thêm Anh ngữ, cô thi đậu bằng bổ túc văn hoá trung học. Cô nhờ một chuyên viên lo về vấn đề người tỵ nạn ghi danh cho cô đi học đại học cộng đồng (Community College) hầu tìm một nghề để nuôi sống bản thân. Nhưng vị chuyên viên này đã từ chối với lý do là Anh ngữ của cô còn quá kém. Một lần nữa cô lại phải tìm đủ mọi cách tự mình tìm phương tiện ghi danh để được vào học đại học cộng đồng (college).

Sau hai khoá học, cô cảm thấy rằng mình có khả năng học cao hơn, không cần phải học nghề. Cô quyết định chuyển lên đại học (university) và có ý theo học ngành y khoa. Một lần nữa, vị cố vấn đó đã ngăn cản cô chuyển lên đại học cũng vẫn là lý do Anh ngữ cô còn quá yếu.

Lịch sử lại tái diễn, cô vẫn quyết tâm chuyển lên đại học. Căn cô không được, ông đành nhờ đến vị cố vấn ở trường đại học khuyên cô đừng ghi danh vào đại học. Cô vẫn kiên tâm không thối bước, vẫn ghi danh học đại học và cuối cùng cô đã được ghi vào danh sách những học sinh ưu tú của trường ngay năm đầu cô học đại học (Dean List). Cuối cùng, gia đình nhỏ gồm có ba người cách nhau khoảng ba tuổi đều học xong bậc đại học. Người anh thứ sáu hiện là kỹ sư điện tử đang làm việc và sinh sống ở FreeMont, California. Người cháu hiện nay cũng là kỹ sư điện tử và đang làm việc sinh sống tại thành phố Chicago, Illinois.

Cô đã kết hôn với người bạn học cùng chung một lớp từ lớp 8 đến lớp 11 lúc còn ở Việt Nam, đó là Tiến sĩ Kỹ sư Cơ khí Trịnh Hữu Phước hiện cũng làm tại cơ quan NASA cùng cô. Cuộc hôn nhân này cũng là một sự tình cờ thú vị. Cô gặp lại người bạn học này tại trại tỵ nạn ở Indonesia. Trước khi đi định cư, cô có hứa là sẽ giúp đỡ tìm bảo trợ cho anh. Sau khi định cư, ngoài việc giữ đúng lời hứa tìm bảo trợ, cô còn gửi tiền giúp cho anh Trịnh Hữu Phước trong hoàn cảnh khó khăn ở trại tỵ nạn. Sau khi anh Phước định cư tại Hoa Kỳ, cả hai sống cùng một thành phố Alton. Cùng chung hoàn cảnh khổ nghèo, cùng hướng về tương lai và cùng sự tương đồng trong quá khứ, cuối cùng hai người kết hôn năm 1986 và bây giờ đã có ba con gái.

Cô gái lớn, tên Trịnh Tố Duyên, năm nay 19 tuổi, đang đeo đuổi ngành luật tại Đại học Alabama. Cô gái thứ hai, Trịnh Tố Như, năm nay 16 tuổi, đang học

trung học và có mong ước theo ngành y khoa. Cô gái út, Trịnh Tố Phi, năm nay 10 tuổi, đang cố gắng miệt mài và chuyên tâm tập luyện với mong ước một ngày không xa sẽ đoạt huy chương vàng của thể vận hội về ngành thể thao trượt nước đá (ice skating).

Học trình:

Năm 1980, sau bao ngày miệt mài tự học (cô từ chối không chịu vào trường trung học vì sợ không đi làm được, để kiếm tiền giúp gia đình còn ở Việt Nam) cô thi đậu bằng GED (bằng bổ túc văn hoá trung học). 1985, tốt nghiệp bằng Cử nhân Hoá học hạng Danh Dự tại Southern Illinois University at Edwardville.

1987, tốt nghiệp Cao học Hoá học tại University of Missouri-Rolla.

Trong thời gian làm việc cho cơ quan NASA tại Huntsville, Alabama, cô tiếp tục đi học, năm năm sau, 1997, cô tốt nghiệp bằng Tiến sĩ Hoá học tại University of Missouri-Rolla.

Hoạt động:

Năm 1987 sau khi được thuê nhận vào cơ quan NASA Marshall Space Flight Center tại Huntsville, Alabama, cô đã được giao trách nhiệm về phần thử nghiệm, kiểm chứng và khám phá những khuyết điểm của những vật liệu dùng trong chiếc phi thuyền con thoi và hai hòa tiễn dùng nhiên liệu đặc để đưa phi thuyền con thoi vào trong quỹ đạo. Ngoài ra, cô còn làm cho nhiều chương trình nghiên cứu không gian khác, như chương trình kết hợp chất đạm trên không gian không chịu ảnh hưởng sức hút của trái đất, chương trình AXAF-I, SXI.

Những năm sau đó cô đã giữ vai trò quan trọng trong vấn đề nghiên cứu và chọn lọc những loại nước sơn dùng cho trạm không gian (Internation Space Station Freedom). Cô cũng là trưởng toán trong vấn đề nghiên cứu về bề mặt của kim loại nhôm để chế ra viên vọng kính bằng phương pháp mạ kền. Viên vọng kính này dùng để khám phá những tinh tú trong vũ trụ trong chương trình Thế Hệ Mới Của Viễn Vọng Kính (The Next Generation Space Telescope). Sau chương trình này, cô cùng một số khoa học gia khác nghiên cứu về vấn đề làm sao con người có thể sống trong vũ trụ và không gian mà không bị ảnh hưởng bởi tia cực tím và những tia phóng xạ (Human Exploration and Development of Space).

Hiện nay cô là trưởng nhóm trong vấn đề nghiên cứu vật liệu nhẹ và bền để thay thế cho phần kim loại dùng trong các động cơ máy móc để có thể giảm bớt đi rất nhiều trọng lượng trong chương trình trở lại Mặt Trăng, đi lên Hỏa Tinh và nhiều hành tinh khác trong không gian. Thêm vào đó, cô là khoa học trưởng trong phần dùng vật liệu cách ly nhiệt cho phần hòa tiễn của phi thuyền con thoi và Hỏa Tiễn ARES-I sẽ thay thế

cho phi thuyền con thoi vào khoảng năm 1012.

Khen thưởng:

Bằng khen thưởng kèm theo tiền thưởng của khoa học và kỹ thuật về phân nghiên cứu tìm ra chất liệu mới chống tia cực tím dùng trong nước sơn hoặc lớp phủ bên ngoài của những con tàu vũ trụ. Cùng với bằng thưởng trên, cô còn có nhiều bằng khen cùng nhóm (group Achievement Award) trong những chương trình như: Hòa tiễn dùng nhiên liệu đặc (Solid Rocket Booster program), Tổng hợp chất đạm trên không gian (Protein Crystal Growth Furnace).....

Cô không thích nói nhiều về sự thành công của cô trên mảnh đất đầy cơ hội này. Sự thành công của cô trên đất Hoa Kỳ có thể quá vĩ đại so với hoàn cảnh và những gì mà cô đã trải qua. Nhưng thật ra sự thành công này quá nhỏ nhoi so với bao nhiêu sự thành công của đồng bào ta đã đạt được trong cuộc sống tha hương ở Hoa Kỳ nói riêng và toàn thế giới nói chung.

Cô chỉ thích chia sẻ những khó khăn mà cô đã vượt qua để những ai có lòng cầu tiến, lòng mơ ước đừng bao giờ nản lòng khi gặp khó khăn, trắc trở. Để chúng ta thấy rằng không phải chỉ có 'Con vua mới làm vua được, còn con sãi ở chùa chỉ quét lá đũa'. Khi mình đã thành công, đã vượt qua cuộc đời khổ nhọc rồi thì xin đừng quên những người cùng trong hoàn cảnh của mình ngày xưa. Hãy giúp đỡ họ, hãy cho họ một ánh sáng, một hy vọng và một cơ hội tiến thân cũng như mình đã có

VĨ CÔNG HIỄN

(Sưu tầm)

PHIẾU BẢO TRỢ MUA BÁO THÁNG

*****

Tên ..... Điện thoại: .....
Địa chỉ: .....
Đề nghị mua báo tháng với giá thường: .. \$42/12 số
Giá bảo trợ mua báo một năm:..... \$ 60 /12 số
Từ số: .....đến số ; .....
Đề nghị mua thêm các số báo cũ:.....
Chi phiếu xin đề: Hương Nguyễn hay Law & life Magazine
và gửi về Tòa Sạn:

4607 Dove Springs Dr.

Houston, Texas 77066

Email: luatphap_doisong@yahoo.com

Tel: (281) 397 – 8564 or: (281) 781-5403

Thơ

Mặc Khách

*****

TÌNH TẠ TỪ

*Đim nhung nhớ_ xin giả tử em nhé
Anh phải đi. thôi tiếc nhớ cũng đành
Xa em rồi hoang vắng ngập hôn anh
Hình bóng đó như vẫn còn ẩn hiện*

*Cắn chặt môi nghe tim mình xao xuyên
Từng điệu buồn luôn réo gọi trong tim
Tình tạ tử..lòng chết lặng đứng im
Em nghe chẳng hồn chơi với thươngng nhớ*

*Chợt gặp em_ ngày về _anh bỏ ngõ
Vòng tay em là điệp khúc bình yên
Làn môi em là suối mát dịu hiền
Là tất cả yêu thương anh mơ ước*

*Em còn nhớ một mùa Thu thuở trước
Gió mưa giăng phủ kín con đường trơn
Bước chân em vội vã theo lối mòn
Em vẫn đến giữa khung trời ướm dẫm*

*Thế nhân hững hờ _ tình em nồng ấm
Suối ấm lòng anh _ ngày tháng bơ vơ
Mái tranh nghèo trống vắng sống đơn sơ
Em vẫn đến cho dù _đời cay đắng*

*Anh nhớ mãi ân tình Em trao tặng
Như linh đơn mầu nhiệm vực linh hồn
Vòng tay em xoa dịu nỗi cô đơn
Nay im vắng anh nghe lòng trĩu nặng .*

MẶC KHÁCH

